

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ศึกษาความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอในการรับการสนับสนุนจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และแนวทางการพัฒนาบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในภาควัฒนธรรม 8 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สภาวัฒนธรรมอำเภอในภาควัฒนธรรม 8 ที่ได้รับการแต่งตั้งในปี พ.ศ.2541 จำนวน 62 อำเภอ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา หัวหน้างานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอำเภอ จำนวน 186 คน และกรรมการ สภาวัฒนธรรมอำเภอที่เป็นหัวหน้าจากทุกภาคีของอำเภอ จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 สอบถามกลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สภาพในการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนฉบับที่ 2 สอบถามกลุ่มกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอที่เป็นหัวหน้าภาคีทุกภาคี แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในการรับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ เป็นแบบปลายเปิด ซึ่ง

ผู้วิจัยได้ทำการจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยอำเภอที่อยู่ใน จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้วิธีรับแบบสอบถามคืนทาง ไปรษณีย์ ส่วนอำเภอที่อยู่ในจังหวัดพะเยา แพร่ และน่าน ผู้วิจัยได้เดินทางไปรับแบบสอบถาม คืนด้วยตัวเอง ซึ่งแบบสอบถามกลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 186 ฉบับ ได้รับคืน 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.09 สำหรับแบบสอบถามกลุ่มกรรมการ สภาวัฒนธรรมอำเภอ จำนวน 310 ฉบับ ได้รับคืน 283 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.29 ในการ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริม งานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ แยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดหาบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติระดับมากเกี่ยวกับ การขอความร่วมมือบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน มาร่วมดำเนินงานด้านวัฒนธรรม การจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อรับผิดชอบด้านการส่งเสริมงานด้านวัฒนธรรม อำเภอได้อย่างเหมาะสม และประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณที่จะได้รับจัดสรรจากสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ส่วนการร่วมมือกับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอ จัดตั้งกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมอำเภอมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ข้ออื่น ๆ สำหรับปัญหาในการดำเนินงานด้านนี้ มีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม การจัดสรรงบประมาณของ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้าน วัฒนธรรมระดับท้องถิ่น อัตรากำลังบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมในสำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอและการสนับสนุน งบประมาณในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจากหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน และประชาชน

1.2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ กำกับดูแล ประสานงาน และติดตามประเมินผล พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีการ ปฏิบัติระดับมากเกี่ยวกับการร่วมมือกับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอโดยจัดงาน

ด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ทางด้านวัฒนธรรมของอำเภอ การประสานงานให้องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ในขณะที่การจัดทำแผนการตรวจติดตาม ประจำปีของสภาวัฒนธรรมอำเภอ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ สำหรับปัญหาในการดำเนินงาน ด้านนี้มีปัญหาเกี่ยวกับ การส่งเสริมการวิจัย ค้นคว้า เพื่อพัฒนางานด้านวัฒนธรรม การได้รับ จัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน/โครงการด้านวัฒนธรรมของอำเภอ การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ เพื่อ นำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนางานด้านวัฒนธรรม

1.3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ พบว่า โดยรวมมีการ ปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีการปฏิบัติระดับปานกลางเกี่ยวกับ การส่งเสริมและยกย่องผู้มี ผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมทุกสาขา การจัดให้มีกิจกรรมการแสดงการจัดนิทรรศการทาง ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน และขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ส่วนการจัดทำ เอกสาร จุลสารในการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของ อำเภอ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ สำหรับปัญหาในการดำเนินงานด้านนี้ มีปัญหาเกี่ยวกับ ค่านิยมทางด้านวัตถุนิยม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีต่อวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและ การหลงใหลของข้อมูลข่าวสาร และกระแสวัฒนธรรมต่างประเทศกับการเลือกสรรวัฒนธรรมที่ ดีงามของประชาชน

1.4 ด้านการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ มีการปฏิบัติโดยรวมในระดับมาก โดย มีการปฏิบัติระดับมากเกี่ยวกับการดำเนินการจัดเตรียมระเบียบวาระการประชุมและประสานงาน การประชุมแก่ผู้เข้าประชุมทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก การจัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลเบื้องต้นแก่คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอและผู้เข้าร่วมประชุม การจัดประชุม ปรีกษาร่วมกับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม จัดเตรียมสถานที่ประชุมพร้อมวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการประชุมสภาวัฒนธรรม อำเภอ การแจ้งผลการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอให้คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม อำเภอทราบ และการชักชวนความเข้าใจในภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมให้รับผิดชอบ ส่วนการจัดทำปฏิทินการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอประจำปีได้ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ใน ระดับปานกลาง และมีเพียงข้อเดียวเท่านั้น จึงไม่มีปัญหาในการดำเนินงานในด้านนี้

2. ความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอในการรับการสนับสนุนการปฏิบัติงานจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในภาควัฒนธรรม 8 แยกตามด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านทรัพยากรและการจัดหาทรัพยากร พบว่า ความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้สภาวัฒนธรรมอำเภอได้นำเสนอแผนงาน/โครงการอย่างกว้างขวาง และการสนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่สภาวัฒนธรรมอำเภอ

2.2 ด้านความร่วมมือและประสานงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ พบว่า ความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการบริหารงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ และการให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์งานวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรม พบว่า ความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการเป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมระดับอำเภอ และการสนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน จัดกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น

3. แนวทางการพัฒนามาบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในภาควัฒนธรรม 8 แยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการจัดหาบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ พบว่า ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทางด้านวัฒนธรรมมาทำงานให้มากขึ้น และควรประสานกับ สวช. จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้แก่สภาวัฒนธรรมอำเภอให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอควรให้การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้แก่สภาวัฒนธรรมอำเภอในระยะแรก

3.2 ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ กำกับดูแล ประสานงาน และติดตามประเมินผล พบว่า ควรสนับสนุนให้คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน และควรประสาน สวช. จัดสรรงบประมาณในการกำกับดูแล ประสานงานและติดตามประเมินผลให้อำเภอ อีกทั้งควรจัดทำแผนงาน/โครงการ

กำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจจากผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจหลากหลายอาชีพ มาร่วมในการวางแผนโครงการ เพื่อให้ปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

3.3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ พบว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์สู่ประชาชนโดยทั่วไปให้ได้รับทราบอย่างทั่วถึง และควรประสาน สวช. จัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานให้เพียงพอ อีกทั้งควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านวัฒนธรรมอำเภอให้เป็นระบบและครบทุกด้าน นอกจากนี้ควรแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นเอกเทศ โดยสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ให้คำแนะนำ

3.4 ด้านการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ พบว่า ควรจัดให้มีการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภออย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อย 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง และควรประสาน สวช. จัดสรรงบประมาณเป็นค่าเบี้ยเลี้ยง/เบี้ยประชุมให้คณะกรรมการฯ ด้วย อีกทั้งควรจัดทำแผนการประชุม มีปฏิทินที่ชัดเจนและจัดประชุมตามแผนที่กำหนดและก่อนประชุมควรจัดส่งวาระการประชุมให้คณะกรรมการทุกครั้ง นอกจากนี้ควรจัดประชุมเป็นบางครั้ง ไม่ควรประชุมบ่อยเกินไป เพราะกรรมการมีภารกิจมากทำให้มีผู้มาประชุมน้อย

อภิปรายผล

จากการวิจัยบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ภาควัฒนธรรม 8 มีข้อค้นพบและควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในภาควัฒนธรรม 8

1.1 สภาพการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ แยกเป็นด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านจัดหาบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ พบว่า การขอความร่วมมือบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนมาร่วม

ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมมีการปฏิบัติมากที่สุดในด้านนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพียงส่วนเดียวที่เป็นส่วนราชการส่วนภูมิภาค การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่จึงเป็นหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอจะเป็นผู้ประสานงานด้านนี้แทนกรมต่าง ๆ ที่ไม่มีหน่วยงานในพื้นที่อำเภอ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2535, หน้า 48-50) ได้กำหนดหน้าที่ให้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ใน 3 ฐานะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานในฐานะกระทรวงศึกษาธิการ จะต้องประสานงานกับหน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดในส่วนภูมิภาค เพื่อปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้ดำเนินการหรือปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนการร่วมมือกับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอจัดตั้งกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมอำเภอมีการปฏิบัติระดับปานกลางแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่า สภาวัฒนธรรมอำเภอ ได้เริ่มดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2540 ดังนั้น การร่วมมือระหว่างสำนักงานศึกษาธิการอำเภอกับคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อจัดตั้งกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมอำเภอ ส่วนใหญ่จึงยังไม่ได้ดำเนินการเท่าที่ควร

1.1.2 ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ กำกับดูแล ประสานงานและติดตามประเมินผล พบว่า การร่วมมือกับคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอ โดยจัดงานด้านอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมของอำเภอ มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอได้มองเห็นความสำคัญของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ว่า มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง สอดคล้องกับแนวคิดของ โกวิท ฤกษ์นามาศ (2540, หน้า 45-47) ได้สรุปความสำคัญของสภาวัฒนธรรมอำเภอไว้ว่า เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนคนไทยที่จะร่วมมือร่วมใจกันทำงานทางด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งในด้านอนุรักษ์ เผยแพร่ และพัฒนาวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่นให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข และยังคงคล้ายกับแนวคิดของ พญุงศ์ศักดิ์ จันทรสุนทร (2539, หน้า 31-33) เกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน

วัฒนธรรมในอนาคตควรให้การจัดการทางด้านวัฒนธรรมคืนแก่ชุมชนและสังคมโดยยึดหลัก การกระจายอำนาจแก่ชุมชนเป็นผู้จัดการด้านวัฒนธรรม ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ในขณะที่การจัดทำแผนการตรวจติดตามประจำปีของสภาวัฒนธรรมอำเภอมีการปฏิบัติ ต่ำกว่าข้ออื่นๆอาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีขอบข่ายและภาระงานกว้างขวาง และครอบคลุมภารกิจทุกด้าน อันได้แก่ ภารกิจทางด้านการจัดการศึกษา การศาสนา และการ วัฒนธรรมของอำเภอ อาจทำให้ประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในหลาย ๆ ด้าน ตามที่ สำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง สำนักงาน ก.พ. (ม.ป.ป., หน้า 3) ได้ สรุปปัญหาและอุปสรรคด้านโครงสร้างและระบบงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ไว้ว่า ปัญหาความพร้อมในด้านบุคลากรทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพและยังปรากฏว่า ในการ จัดสรรอัตรากำลังยังไม่เหมาะสมกับภารกิจหน้าที่ขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันที่มีการ เน้นงานด้านวิชาการและงานในเชิงพัฒนามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้านการส่งกำลัง บำรุงจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาคอีกด้วย

1.1.3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ พบว่า การ ส่งเสริมและยกย่องผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมทุกสาขา มีการปฏิบัติมากกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอได้เห็นความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศด้านนี้ มาก เพราะถือเป็นหลักฐานที่สำคัญที่เป็นแก่นของวัฒนธรรมทั้งระดับตำบล อำเภอ จังหวัดและ ระดับชาติอีกด้วย ดังที่ วีระ บำรุงรักษา ได้เสนอเครื่องชี้สถานะทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิด ประโยชน์ในการพัฒนาวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2538, หน้า 274-281) ประการหนึ่ง คือ ข้อมูลการสร้างสรรคเป็นข้อมูลการสร้างสรรค การคิดค้น การประดิษฐ์และการพัฒนาวัฒนธรรม เก่า ๆ ให้เกิดประโยชน์กับสังคมปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ข้อมูลจำนวนบุคลากร ที่ได้รับรางวัลระดับนานาชาติ จำนวนบุคลากรที่ดำเนินการอยู่ในงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมสาขา ต่าง ๆ ส่วนการจัดทำเอกสารจุลสารในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และการดำเนินงาน ด้านวัฒนธรรมของอำเภอมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านวัฒนธรรม จึง ไม่ได้ดำเนินการจัดทำเอกสาร จุลสารเผยแพร่เท่าที่ควร ซึ่งตรงกับปัญหาและอุปสรรคในการ บริหารและสนับสนุน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2538, หน้า 144-154) สรุปไว้ว่า สำนักงาน

ศึกษาธิการอำเภอยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางทางการศาสนา และการวัฒนธรรม ในอำเภอ เพราะมีข้อจำกัดในด้านบุคลากร ทั้งปริมาณและคุณภาพ ข้อจำกัดทั้งด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และงบประมาณ

1.1.4 ด้านการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ พบว่า การดำเนินการ จัดเตรียมระเบียบวาระการประชุมและประสานงานการประชุมแก่ผู้เข้าประชุมทุกครั้ง มีการ ปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดภารกิจให้สำนักงาน ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติงานในลักษณะ ศูนย์ 3 ศูนย์ ตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534, หน้า 2) ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและ ประเมินผล โดยเฉพาะศูนย์บริการและประสานงาน เป็นงานที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอได้ ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เพราะเป็นส่วนราชการสังกัดส่วนภูมิภาค จำเป็นต้องประสานงานกับ หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ มากมายเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป., หน้า 142) กำหนดอำนาจหน้าที่ของ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการ ศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงภายในอำเภอ ตลอดจนดำเนินงานเกี่ยวกับงาน เลขานุการของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของอำเภอ ซึ่งมีการ จัดประชุมอยู่เป็นประจำ และตรงกับผลการวิจัยของสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 (2540, หน้า 99-100) สรุปผลการวิจัยได้ว่า ภารกิจของสำนักงาน ศึกษาธิการคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในด้านการกำหนดระเบียบวาระการประชุม การ จัดเตรียมเอกสาร การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะ การบันทึกรายงานการประชุม การ ติดตามผลการปฏิบัติตามมติที่ประชุม การรายงานความเคลื่อนไหวให้กรรมการทราบ จะปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่เป็นรูปแบบและมีความชัดเจน ส่วนการจัดทำปฏิทินการประชุมสภาวัฒนธรรม อำเภอประจำปีไว้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอมีจำนวนบุคลากรที่ค่อนข้างจำกัด และส่วนใหญ่อาจไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของ การจัดทำปฏิทินการประชุมสภาวัฒนธรรม ซึ่งอาจเป็นปัญหาอุปสรรคของการประสานงานอย่าง

อย่างหนึ่ง ดังแนวคิดของ จุมพล สวัสดิยากร (2520, หน้า 97) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การทำงานไม่ประสานกันนั้น คือ ขอบทำงานเฉพาะหน้า ไม่มีแผนงาน โครงการไว้ล่วงหน้า หรือบางครั้งอาจเกิดจากตัวผู้ประสานงานเอง อีกทั้ง หลุย จำปาเทศ (2526, หน้า 86-87) ได้นำเสนอปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานอาจเกิดจากตัวผู้ประสานงาน ได้แก่ การขาดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ ไม่มีเทคนิคในการประสานงานและติดตามผลงาน นอกจากนี้ยังขาดความมีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้อื่น

1.2 ปัญหาในการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ แยกออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.2.1 ด้านการจัดหาบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ พบว่า มีปัญหาด้านความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีขอบข่ายและภาระงานกว้างขวางและครอบคลุมภารกิจหลายด้าน ได้แก่ ภารกิจด้านการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของอำเภอ อาจทำให้ประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขึ้นได้ ตามที่สำนักพัฒนาโครงสร้างส่วนราชการและอัตรากำลัง สำนักงาน ก.พ. (ม.ป.ป., หน้า 4) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคด้านโครงสร้างและระบบงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ไว้ว่า ปัญหาด้านความพร้อมขององค์กรและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ขาดการพัฒนาเป็นเวลานานทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงานงบประมาณ ในการพัฒนางานค่อนข้างน้อยมากส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในภาพรวมของกระทรวงในระดับพื้นที่

1.2.2 ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ กำกับดูแล ประสานงาน และติดตามประเมินผล พบว่า มีปัญหาในด้านการส่งเสริมการวิจัย ค้นคว้า เพื่อพัฒนางานด้านวัฒนธรรม อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านวัฒนธรรมในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำวิจัยหรืออาจเนื่องมาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่มีความต่อเนื่องกัน มีการโยกย้ายปรับเปลี่ยนงานตามระบบราชการอยู่เป็นประจำ ไม่มีการจัดทำคู่มือหรือวิธีดำเนินการให้ผู้ที่มาปฏิบัติงานคนต่อ ๆ ไป จึงเกิดปัญหาในด้านนี้ขึ้นในเรื่องนี้ ซึ่ง อานนท์ อาภาภิรม (2515, หน้า 106-107) ได้กล่าวถึงลักษณะทางวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้

มิใช่เกิดขึ้นโดยปราศจากการเรียนรู้มาก่อน มนุษย์มีสมองอันทรงคุณค่า จึงสามารถที่จะคิด ถ่ายทอด เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้มีการติดต่อซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม และใกล้เคียงกับแนวคิดของ รัตนา สถิตานนท์ (2520, หน้า 15) ได้สรุปลักษณะของวัฒนธรรมว่าเป็นแนวทางแห่งพฤติกรรมอันเกิดจากการเรียนรู้ และเป็นมรดกแห่งสังคม วัฒนธรรมเป็นผลจากการถ่ายทอดและการเรียนรู้ เครื่องมือเครื่องใช้ในกระบวนการดังกล่าวคือการสื่อสารโดยใช้สัญลักษณ์เพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นก่อนมายังคนรุ่นหลัง ๆ จึงมีลักษณะเป็นมรดกแห่งสังคม

1.2.3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ พบว่า มีปัญหาด้านค่านิยมทางด้านวัตถุนิยม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีต่อวัฒนธรรมอันดั้งเดิมของท้องถิ่น อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไป อยู่ในยุคของข้อมูลข่าวสารหรือโลกยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้วัฒนธรรมจากต่างชาติหลั่งไหลเข้าสู่ประเทศได้หลายรูปแบบ ส่งผลกระทบถึงปัญหาในการอนุรักษ์ เผยแพร่ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของไทยอย่างยิ่ง ซึ่งเรื่องนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2538, หน้า 145-154) ได้กล่าวถึงปัญหาของการอนุรักษ์ เผยแพร่ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไว้ว่า เนื่องมาจากสื่อมวลชน ทั้งทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ยังจัดสัดส่วนในการเผยแพร่คุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมไม่มากเท่าที่ควร ทำให้วัฒนธรรมต่างชาติที่ขัดกับวิถีชีวิตของสังคมไทยหลั่งไหลเข้ามา จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น

1.2.4 ด้านการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ พบว่า โดยรวมแล้วสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีการปฏิบัติงานด้านการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภออยู่ในระดับมาก แสดงว่าการดำเนินการในด้านนี้ไม่มีปัญหา ส่วนในการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ โดยคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอไม่ได้รับสวัสดิการ/เบี้ยประชุม ซึ่งถือเป็นประเด็นปัญหาหนึ่งในด้านนี้นั้น อาจเป็นเพราะว่า สภาพการณ์ปัจจุบันความเจริญทางด้านวัตถุเข้ามาครอบงำวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมมากยิ่งขึ้น ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบที่สำคัญ และส่งผลต่อการรวมตัวของประชาชนมากขึ้น การทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงการคุ้มค่ากับผลตอบแทนและเวลาที่สูญเสียไปด้วย ซึ่งปัญหานี้มีลักษณะเช่นเดียวกับที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ม.ป.ป.ค) หน้า 49) ได้สรุปถึงปัญหาวัฒนธรรมปัจจุบันไว้ว่า

การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง บางอย่างขัดแย้งกับวัฒนธรรม และวัฒนธรรมบางอย่าง ไม่สอดคล้องกับการพัฒนา ดังนั้น คณะกรรมการที่มาประชุมจึงต้องการได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านสวัสดิการ/เบี้ยประชุมตามสมควร

2. ความต้องการของสภาวัฒนธรรมอำเภอในการรับการสนับสนุนการปฏิบัติงาน จากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในภาควัฒนธรรม 8 แยกตามด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ความต้องการด้านทรัพยากรและการจัดหาทรัพยากร พบว่า ต้องการให้มีการเปิดโอกาสให้สภาวัฒนธรรมอำเภอได้นำเสนอแผนงาน/โครงการอย่างกว้างขวางมีมากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจในการบริหารงานไปสู่องค์กร หน่วยงานมากขึ้น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ตามศักยภาพขององค์กรนั้น ๆ ซึ่งตรงกับหลักการของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ม.ป.ป.ช), หน้า 34) โดยได้เสนอหลักการไว้ว่า การกระจายอำนาจทางวัฒนธรรมนั้น ต้องกระจายอำนาจการบริหารและการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมไปสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจัง โดยยึดแนวทางการคืนอำนาจการตัดสินใจให้แก่ท้องถิ่น และคืนงานวัฒนธรรมให้แก่ประชาชน นอกจากนั้น พญงค์ดี จันทรสุรินทร์ (2539, หน้า 31-33) ได้เสนอแนวคิดในการดำเนินงาน วัฒนธรรมในอนาคตไว้ว่าให้การจัดการทางด้านวัฒนธรรมคืนแก่ชุมชนและสังคม โดยยึดหลักการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการด้านวัฒนธรรมให้เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นทั้งนี้ก็เพื่อให้สภาวัฒนธรรมอำเภอสามารถตัดสินใจตามที่ท้องถิ่นต้องการได้อย่างแท้จริง ส่วนการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์การบริหารงานด้านวัฒนธรรมแยกออกจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในระยะเริ่มแรกการรวมตัวของสมาชิกสภาวัฒนธรรมอำเภอ ยังไม่สามารถดำเนินการได้มากเท่าที่ควร การร่วมมือกันปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมของคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ จะต้องอาศัยการร่วมมือและประสานงานกันอย่างแท้จริงจึงจะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังที่ สมพงศ์ เกษมสิน (2517, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของความร่วมมือไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่ร่วมกัน หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อไปสู่เป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง โดยความสนใจร่วมกันโดยตรง หรือโดยอ้อมก็ได้ และกรรมการบางคนยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง จะต้องอาศัยระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมพอสมควร ทั้งนี้ตรงกับผลการวิจัยของสำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง (2538, หน้า บทคัดย่อ) สรุปได้ว่า บทบาทและกิจกรรมที่องค์กรเครือข่ายเครือข่ายทางวัฒนธรรมบางส่วนเห็นว่า ไม่ควรจะดำเนินการมีน้อยที่สุด ร้อยละ 11 คือ การจัดตั้งสถานที่ทำงานของสภาวัฒนธรรมเป็นเอกเทศและมีเจ้าหน้าที่ประจำเป็นของตนเอง

2.2 ความต้องการด้านความร่วมมือและประสานงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ พบว่า การเปิดโอกาสให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการบริหารงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอมียากกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม หากได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย จะทำให้กิจกรรมนั้นเกิดความสำเร็จตามที่ต้องการได้ ดังแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2517, หน้า 28) ได้ให้ความหมาย ความร่วมมือไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่ร่วมกัน หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง และในเรื่องนี้ เจริญผล สุวรรณโชติ (2537, หน้า 19) ได้สรุปว่า ความร่วมมือจะต้องยึดถือหลักความสำเร็จ หมายถึง การรวมพลังเพื่อปฏิบัติงานทำให้เกิดผลสำเร็จ โดยปกติแล้วความสำเร็จในหน่วยงานที่เกิดขึ้นจะไม่ปรากฏออกมาในรูปของบุคคลโดยเฉพาะแต่จะปรากฏออกมาในรูปของชุมชนหรือผลผลิต ส่วนการส่งเสริมให้สถานศึกษาในท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยการด้านวัฒนธรรม และการประสานให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ มีความต้องการน้อยกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีภารกิจหลัก คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนเป็นส่วนใหญ่ จึงมีข้อจำกัดในด้านความพร้อมสำหรับดำเนินการในด้านวัฒนธรรม และการประสานให้มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ เช่นกัน อาจเป็นเพราะ สภาวัฒนธรรมอำเภอกำลังอยู่ในระยะเริ่มแรก จึงยังไม่มีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ อีกทั้งการดำเนินงานในเรื่องนี้จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการมาก จึงมีความต้องการต่ำกว่าข้ออื่น ๆ

2.3 ด้านข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรม พบว่า ต้องการให้เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมระดับอำเภอมียากกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานศึกษาธิการอำเภอได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้ปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ ดังที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534, หน้า 2) ได้กำหนดไว้ ซึ่งศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผนเป็นศูนย์หนึ่งที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติทุกประเภทที่เกี่ยวกับการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม จึงต้องการให้ดำเนินการในเรื่องนี้ให้มากขึ้นซึ่งข้อมูลสารสนเทศ

จะต้องจัดทำให้เป็นระบบจึงจะสามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร (2540, หน้า 136-140) สรุปไว้ว่า ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความว่ามรดกดีเด่นทางวัฒนธรรมของชาติอะไรบ้างที่ควรรักษา สืบทอด ทำนุบำรุง จะต้องมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมไว้อย่างครบถ้วนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ส่วนความต้องการสร้างสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมให้กว้างขวาง มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่า ในการสร้างสื่อเพื่อเผยแพร่งานด้านวัฒนธรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานค่อนข้างมาก ประกอบกับงบประมาณในด้านนี้ยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินการได้เท่าที่ควร ดังผลการศึกษาของ ไสว เชื้อสะอาด (2540, หน้า บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่า ในด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานวัฒนธรรม ประเด็นที่ถกเถียงกันนั้นยังไม่เพียงพอ จึงต้องขอรับบริจาคจากหน่วยงานองค์กรอื่นและประชาชนทั่วไป จึงมีความต้องการน้อยในด้านนี้

3. แนวทางการพัฒนาบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ในภาควัฒนธรรม 8 แยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการจัดหาบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทางด้านวัฒนธรรม และควรประสานกับ สวช.จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้แก่สภาวัฒนธรรมอำเภอมาทำงานให้มากขึ้น นอกจากนี้สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรให้การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้แก่สภาวัฒนธรรมอำเภอในระยะแรก แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญในการบริหารงานทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ หากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ไม่เพียงพอ ย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารงานในองค์กรได้ ดังแนวคิดของ วิชัย ประพันธ์โรจน์ และคนอื่นๆ (2535, หน้า 93) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นสำหรับนักบริหารและนักวางแผนงาน วัฒนธรรมว่า ปัจจัยในการบริหารงานใดๆให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหารงาน หรือ 4 M's คือ คนหรือบุคลากร (Man) เงินงบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) และการบริหาร การจัดการ (Management) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้

ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าปัจจัยด้านบุคลากรที่จะมาดำเนินการด้านวัฒนธรรมนั้นถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังตรงกับแนวคิดของ ชาลี ถาวรานุรักษ์ (2534, หน้า 47-53) ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการจัดองค์กร คือ เงิน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ทั้ง 4 ส่วนนี้ ส่วนที่สำคัญที่สุดคือเรื่องบุคลากรทั้งนี้เพราะบุคลากรเป็นผู้จัดการและใช้ทรัพยากรบริหารงานอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามมา และในระยะแรกนี้ทั้งบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ จำเป็นต้องมาจากสำนักงานศึกษาธิการอำเภอไปพลางก่อน เพราะเป็นที่ตั้งของสำนักงานเลขาธิการสภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมอำเภอยังไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณแต่อย่างใด

3.2 ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการ กำกับดูแล ประสานงาน และติดตาม ประเมินผล มีข้อเสนอแนะว่า ควรสนับสนุนให้คณะกรรมการทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน และควรประสาน สวช.จัดสรรงบประมาณในการกำกับดูแล ประสานงานและติดตามประเมินผลให้อำเภอ อีกทั้งในการจัดทำแผนงาน/โครงการ กำกับดูแล ประสานงานและติดตามประเมินผลควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรแต่งตั้ง คณะกรรมการเฉพาะกิจจากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจหลากหลายอาชีพมาร่วมในการวางแผนงาน/โครงการ เพื่อให้ปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบัน ทฤษฎีการบริหารโดยการกระจายอำนาจ เป็นแนวคิดที่จะกระจายอำนาจการตัดสินใจในการจัดการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดภารกิจ ลดขั้นตอนการทำงาน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความล่าช้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะปัจจุบันสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ลักษณะเช่นนี้ตรงกับแนวคิดของ ปธาน สุวรรณมงคล (2539, หน้า 124) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจทางการบริหารว่า เป็นการตัดสินใจและดำเนินการภายในขอบเขตขององค์กรนั้น โดยที่จะมีการกระจายอำนาจจากทางการบริหารหรือแบ่งอำนาจจากระดับบนสู่ระดับล่างตามลำดับภายในองค์กรนั้น และรูปแบบการบริหารของระบบราชการต้องปรับเปลี่ยนไปด้วยในลักษณะการกระจายอำนาจทั้งการเมืองและการบริหารสู่ระดับล่างมากขึ้น มีการบริหารงานแบบโปร่งใสและมีการตรวจสอบจากองค์กรอิสระจากภายนอกและสาธารณะ และนอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม

แห่งชาติ (ม.ป.ป.(ช), หน้า 34) ได้เสนอหลักการไว้ว่าการกระจายอำนาจทางวัฒนธรรมนั้นต้องกระจายอำนาจการบริหารและการดำเนินงานไปสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงโดยต้องมียุทธศาสตร์ทั้งภาครัฐและของประชาชน เพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างเข้มแข็ง ยุทธศาสตร์ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องดำเนินงานโดยประสานและร่วมมือกันอย่างโปร่งใสและใกล้ชิด

3.3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ มีข้อเสนอแนะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์สู่ประชาชนโดยทั่วไปให้รับทราบอย่างทั่วถึง และควรประสาน สวช.จัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานให้เพียงพอ นอกจากนี้ ควรแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เป็นเอกเทศ โดยสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ให้คำแนะนำ อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันข้อมูลสารสนเทศมีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรม ซึ่งสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร (2540, หน้า 136-140) ได้สรุปว่า ข้อมูลทางวัฒนธรรมคือ หลักฐานแสดงจำนวนทรัพย์สินของชาติ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการคุ้มครองความปลอดภัย และใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยในการบริหารงานด้านวัฒนธรรมนั้น ควรได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากบุคคลภายนอก ดังที่ วิชัย ประพันธ์โรจน์ และคนอื่น ๆ (2535, หน้า93) ได้สรุปว่า ปัจจัยในการบริหารงาน หรือ 4 M's คือ คนหรือบุคลากร เงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และการบริหารจัดการ จึงจะสามารถดำเนินงานการประชาสัมพันธ์ได้อย่างได้ผลดี ส่วนข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความว่ามรดกดีเด่นทางวัฒนธรรมของชาติอะไรบ้างที่ควรรักษา สืบทอด ทะนุบำรุงนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการจัดระบบข้อมูลและพัฒนาการสารสนเทศทางวัฒนธรรม ได้แก่ ปัจจัยแห่งระบบข้อมูล รูปแบบของระบบ(Process) และผลสัมฤทธิ์ในการเก็บข้อมูล (Output) เป็นต้น

3.4 ด้านการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภออย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อย 2 เดือน ต่อ 1 ครั้ง และควรประสาน สวช.จัดสรรงบประมาณเป็นค่าเบี้ยเลี้ยง/เบี้ยประชุมให้คณะกรรมการฯด้วย อีกทั้งควรจัดทำแผนการประชุมมีปฏิทินที่ชัดเจนและจัดประชุมตามแผนที่กำหนด และก่อนประชุมควรจัดส่งวาระการ

ประชุมให้คณะกรรมการทุกครั้ง อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นเลขานุการสภาวัฒนธรรมอำเภอ จึงมีบทบาทในด้านการประสานงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นในอำเภอให้ประสบผลสำเร็จตามแผนและแนวทางที่สภาวัฒนธรรมอำเภอกำหนด และส่งเสริมพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนให้สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม เห็นคุณค่าในความเป็นมนุษย์และให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ ถือเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมในเรื่องวัฒนธรรมกับการพัฒนา ซึ่งในเรื่องนี้ ประเวศ วะสี (2537, หน้า 23-26) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมเรื่องวัฒนธรรมกับการพัฒนาไว้ว่า ต้องมีการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องทั่วทั้งสังคมเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม เพราะเมื่อเข้าใจถูกต้องแล้วสังคมจะปฏิบัติได้ถูกต้องเอง มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาในรูปแบบและกับกลุ่มต่าง ๆ และควรสนับสนุนเวทีทางวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังเสนอแนะว่า ควรจัดประชุมเป็นบางครั้งไม่ควรประชุมบ่อยเกินไปเพราะกรรมการมีภารกิจมากทำให้มีผู้มาประชุมน้อย ผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะกรรมการส่วนใหญ่มีภารกิจค่อนข้างมาก ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมประชุมได้ทุกครั้ง บางครั้งหากผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมก็ไม่สามารถดำเนินการประชุมได้ ทำให้คณะกรรมการคนอื่น ๆ เสียเวลาไปด้วย ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อการจัดประชุมในระยะยาวได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ ภาควัฒนธรรม 8 มีข้อเสนอแนะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรจัดทำปฏิทินสำหรับการประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอประจำปีให้ชัดเจน

1.2 ควรจัดทำแผนประชาสัมพันธ์งานด้านวัฒนธรรมประจำปีและเผยแพร่

งานด้านวัฒนธรรมให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

1.3 ควรพัฒนาระบบข้อมูลด้านวัฒนธรรมในทุกระดับให้เป็นระบบ ให้มีความ

ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้

1.4 งบประมาณนับเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งประการหนึ่งของการพัฒนางาน ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินงาน ควรจัดสรรงบประมาณบางส่วนเป็นเงินกองทุนให้แก่สภาวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อใช้สำหรับบริหารงานด้านวัฒนธรรมของอำเภอ

1.5 ควรจัดอบรมสัมมนาบุคลากรที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ เพื่อจะได้นำผลวิจัยไปพัฒนางานวัฒนธรรมต่อไป

1.6 ควรติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมในทุกๆระยะ เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนางาน ทั้งนี้บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมควรได้รับการเสริมความรู้ด้านการติดตามและประเมินผลให้ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้

1.7 ก่อนที่จะจัดทำแผนงาน/โครงการด้านวัฒนธรรมประจำปี ควรประสานงานกับคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมอำเภอ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการนำเสนอแผนงาน/โครงการร่วมกัน

1.8 ในการจัดประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอ ควรเชิญผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านวัฒนธรรมเข้าร่วมประชุมด้วย เพื่อให้มีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมแนวทางการบริหารงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอที่มีผลปฏิบัติงานดีเด่น

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมอำเภอที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

2.3 ควรศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการส่งเสริมงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอ

2.4 ควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของสภาวัฒนธรรมอำเภอ